
MUSEOVIRASTO, MUINAISJÄÄNNÖSTEN HOITOYKSIKKÖ: HOIDON JA KÄYTÖN TARKASTUS

VASTAANOTTAJA: ULLA-RIITTA KAUPPI
LAATIJA: PÄIVI MAARANEN, MUSEOVIRASTO
ASIA: TUKIKOHTA IV, ASEMA I; MAASTOKÄYNTI 11.11.2002
PVM: 18.11.2002
KOPIO: KAIJA LAINE, HKR
PETRA TAMMISTO, VESI-HYDRO

Maastokäynti Kiinalaispuistoon tehtiin 11.11.2002, missä yhteydessä tarkasteltiin puiston linnoitelaitteita ja sen lähiympäristöä. Kiinalaispuisto sijoittuu Kontulankaaren ja Linnoittajantien väliin, ja sen ympäristöön on viime vuosina rakennettu runsaasti uutta asutusta. Taloyhtiön Patterikuja 1 rakennuksista osa sijaitsee varsin lähellä linnoitelaitteita kallion rinteillä Patteripuiston luoteisosassa. Asutusrakentaminen jatkuu edelleen mm. Linnoittajantieltä eroavalla Patterikujan pohjoispäädyn tonteilla. Maastokäynnin aikaan maata peitti 5-10 cm lumipeite, mikä vaikeutti hieman rakenteiden tarkastelua.

1) **Kohteen kuvaus:** Kiinalaispuistossa sijaitseva tukikohdan IV asema 1 on hyvin säilynyt ja yhtenäinen kokonaisuus, missä on kallioon louhittua osittain betonoitua yhdys- ja taisteluhautaa, luola sekä kuoppia suojahuoneita ja tulipesäkkeitä varten (Laine 1996: 36). Kohteen rakentaminen on jäänyt osittain kesken, minkä vuoksi joissakin haudoissa ja niiden välittömässä läheisyydessä on runsaasti kivilohkareita. Asema on louhittu ympäristöstään kohoavalle kalliolle, minkä ympärillä on nykyään tiivis asutus. Linnoitealueelle on rakennettu muutamia lautamajoja, ja luolassa sekä paikoin yhdyshaudoissa on runsaasti roskia ja jätelautoja. Luola on ympäröity osittain lanka-aidalla, jonka estävyys on riittämätön. Luola on viimeistelemätön ja sen suuaukkoa on avoin. Pohjalle kertyy vettä, joten salaojitus ei enää toimi tai sitä ei ole koskaan rakennettukaan.

2) **Hoidon tarpeen arviointi:** kohteen hoito osana muuta viheralueen hoitoa on erittäin perusteltua. Nykyisellään kohde on paikoin vaarallinen käyttäjilleen. Läheisten taloyhtiöiden edustajista oltiin yhteydessä Patterikuja 1 taloyhtiön talotoimikuntaan/puheenjohtaja Sami Palomaa, joka toivoo kohteen hoidon suunnittelua yhteistyössä asukkaiden kanssa. Kohde on koettu vaaralliseksi mutta tärkeäksi virkistyskäyttöalueeksi, joten lasten turvallisuuteen toivotaan kiinnitettävän huomiota. Alueella on kesällä sytytetty useita tulipaloja, joita palokunta on käynyt sammuttamassa, ja raivaamattomissa tiheiköissä majoilee välillä laita puolen kulkijoita.

4) **Hoidon yleiset tavoitteet ja toimenpiteet:** linnoitteen kunnostamisessa osaksi muuta viheraluetta kiinnitetään huomiota turvallisuuteen, kulkureittien parantamiseen, siivoamiseen sekä kasvillisuuden käsittelyyn siten, että peitteisyys vähenee. Tavoitteena on kehittää alueesta turvallinen virkistysalue, missä muinaisjäännös on osa muuta puistoa.

a) Turvallisuutta parannetaan seuraavin tavoin: korvaamalla luolan suoja-aita esim. verkkosilmäisellä panssariaidalla ja sulkemalla sen suuaukko esim. teräsristikolla siivoamisen jälkeen. Kivilohkareikkoja voidaan stabiloida karkealla maa-ainekselle kuten soralla siten, että kivet eivät liiku kulkijan jaloissa.

b) Kulkureittejä voidaan parantaa seuraavasti: alueelle suunnitellaan kehämäinen polkuverkosto, jolla kulkiessa voi turvallisesti tutustua kohteeseen. Polut voivat osittain kulkea myös hautojen pohjalla, mutta silloin hautoihin rakennetaan kulkuportaita. Polkuverkostoon liittyen hautojen yli tehdään kulkusiltaja, joiden kaiteet estävät horjahtamisen hautoihin. Alueelle voidaan myös suunnitella ja asentaa informaatiotaulut esim. polkujen alkupäähän, jotta ihmiset saavat tietoa alueesta.

c) Siivoamisen avulla alueen yleisilme saadaan asialliseksi ja mm. haudoissa sekä luolan pohjalla oleva osittain naulainen lautajäte poistettua. Haudoissa ja pesäkkeissä on myös kompostijätettä, joka poistetaan siivouksen yhteydessä. Majat puretaan alueelta, samoin muut lautarakenteet. Mahdollisesti rakennettavan poluston ulosmenoreiteille voidaan harkita roskalaatikkojen asennusta.

d) Kasvillisuuden käsittelyssä kiinnitetään huomiota sekä muinaisjäännöksen että sen ympäristöön. Muinaisjäännöksen osalta kasvillisuuden käsittely voidaan aloittaa pensas- ja puukasvillisuuden poistolla hautojen sekä suojahuoneiden pohjalta. Rakenteiden laella ja välittömässä läheisyydessä pensaston ja puuston poistoa harkitaan tapauskohtaisesti - jos kasvillisuus ja juuristo ei vaurioita rakenteita tai jopa sitoo niitä, ei kasvillisuutta poisteta. Muinaisjäännöksen ympäristöstä poistetaan kuusikko ja harvennetaan tarvittaessa pensaskerrosta, jotta notkelmat tulevat avarammiksi eikä peitteisiä paikkoja synny.

5) **Erityisesti huomioitavat seikat:** kohteen ympäristössä asuu runsaasti lapsiperheitä, joten alueen suunnittelussa joudutaan huomioimaan pienten lasten turvallisuus alueella. Lisäksi vaikuttaa siltä, että puistoalueelle tarvitaan jonkinlaista turvallista leikkialuetta esim. pulkkamäkeä varten. Mahdollisesti tällainen on sijoitettavissa linnoitteen lounaisosaan tai sen välittömään läheisyyteen linnoitealueen ulkopuolelle.

5) **Muuta:** viime vuosina pääkaupunkiseudulla muinaisjäännöksiin on kohdistunut kasvava paine virkistyskäytön kautta. Muinaisjäännökset eivät kestä kasvavaa käyttöä, jollei niiden säilymistä turvata aktiivisella integroimisella osaksi muuta puisto- tai viheraluetta. Hoidettu linnoite ei houkuttele ilkevaltaan tai jätteiden levittelijöitä. Tämän vuoksi linnoitealueiden kuten muidenkin muinaisjäännösalueiden suojelun kannalta niiden hoito ja käyttö suunnitellusti osana puistoaluetta on erittäin hyvä ratkaisu. Kohteen hoidon tarkemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa voidaan tällöin noudattaa Sirkku Laineen (1996b) laatimaa mallia soveltuvien osin, mutta lisäksi käännytään Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksikön puoleen suunnitteluvaiheessa suunnitelman tarkistuttamiseksi ja **hoitoluvan** anomiseksi. Kajoamislupaa eli muinaisjäännöksen muuttamiseen tai muuhun rakentamiseen tarvittavaa lupaa anotaan Ulla-Riitta Kaupilta Museoviraston rakennushistorian osastolta.

6) **Lähteet:**

Laine, Sirkku 1996a. Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Helsingissä. *Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja* 1996: 3.

Laine, Sirkku 1996b. Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Helsingissä. Hoito-ohje. *Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja* 1996: 4.

7) **Liitteet:**

- karttaote kohteesta

- linnoitteiden hoito-ohje

18.11.2002

Päivi Maaranen

Päivi Maaranen

Tukikohta IV: asema 1

Helsinki Kiinalaispuisto

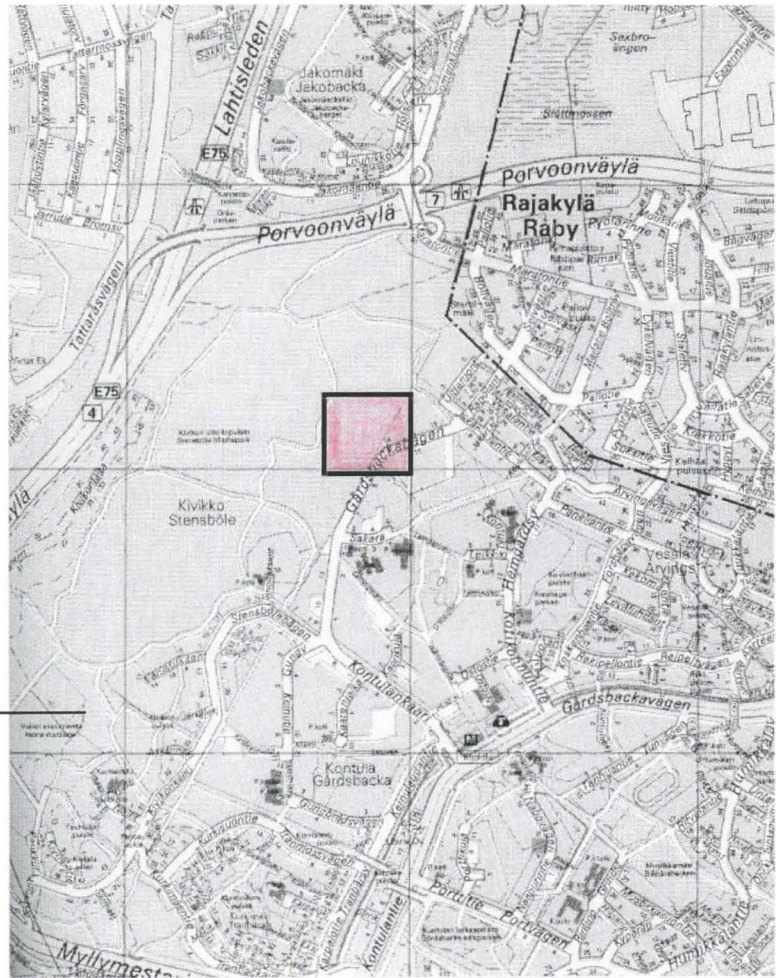
Maastokäynti 11.11.2002

Raportti 18.11.2002

P. Maaranen

- karttaliite

HPY:n kartta 1999, s. 33

Helsingin kaupungin kaava-
kartta/rakennusvirasto

